

Pohled přírodovědců i ochránců přírody na různá silně narušená stanoviště se pod tíhou rychle přibývajících studií radikálně změnil. Dnes už snad nikoho nepřekvapí, že na tzv. Post-industriálních stanovištích najdeme řadu těch nejohroženějších druhů živočichů. Nedávno jsme však na pomyslném gradientu nepůvodnosti prostředí, které si zaslouží pozornost ochrany přírody, došli ještě dále. V posledních letech totiž nacházíme stále více vymírajících druhů hmyzu na složištích popílku po spalování uhlí, tedy na místech, kde dlouho téměř nikoho nenapadlo hledat cokoli živého. V našem článku shrnujeme výsledky několikaletého intenzivního výzkumu bezobratlých živočichů obývajících popílkoviště v různých oblastech České republiky a představujeme nejvýznamnější nálezy z hlediska ochrany biodiverzity i s jejich základními životními nároky. Popílkoviště se díky charakteru substrátu stala důležitým refugiem zejména pro druhy specializované na váté písčiny, jež patří mezi nejohroženější stanoviště střední Evropy. Postupně jsme na nich našli bohaté populace mnoha ohrožených druhů žihadlových blanokřídlých, pavouků, křísů i dalších skupin členovců, včetně celé řady druhů jinak považovaných za vyhynulé na našem území. Druhá část našeho příspěvku se věnuje dosud nepříliš probádaným možnostem skloubení zájmů ochrany biodiverzity a zdraví okolních obyvatel při praktické obnově těchto rizikových deponií. Přestože tento výzkum je dosud ve svých úplných počátcích, naše první výsledky ukazují, že dobře naplánovaná rekultivace má potenciál zajistit dostatečně velké plochy stanovišť nutných pro přežití ohrožených druhů při výrazném omezení prašnosti, která je hlavní příčinou ohrožení okolního prostředí. Osobně považujeme výzkum popílkovišť a jejich efektivní obnovy za jednu z nejvýznamnějších výzev současné aplikované ekologie.